

**टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे**  
**ग्रंथपालन आणि माहितीशास्त्र निष्णात (M.Lib I.Sc)**

परीक्षा : मे - २०२३

सत्र - १

विषय : माहिती संप्रेषण आणि समाज (ML-32-113)

दिनांक : २५/०५/२०२३

गुण : १००

वेळ : दु. २.०० ते दु. ५.००

सूचना: १) उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

- प्र.१ योग्य पर्याय निवडा (१०)
१. नितीविषयक तत्वांना व्यावसायिकांना ..... ची आठवण करून दिली आहे.  
अ) भूमिका ब) जबाबदारी  
क) वेळ ड) वरील सर्व
  २. इ स ..... मध्ये अमेरिकन ग्रंथालय संघाची स्थापना झाली.  
अ) १८७६ ब) १९७६  
क) १८७० ड) १८६५
  ३. माहितीचे मूल्यमापन हे तिच्या ..... वर अवलंबून असते.  
अ) मूल्य ब) उपयोगिता  
क) प्रभाव ड) वरील सर्व
  ४. माहितीचे अर्थशास्त्र हि ..... ची एक ज्ञानशाखा आहे.  
अ) मॅक्रो इकॉनॉमिक्स ब) मायक्रो इकॉनॉमिक्स  
क) इकॉनॉमिक्स ड) यापैकी नाही
  ५. विसाव्या शतकामध्ये ..... क्षेत्रात मोठ्या प्रमाणात क्रांती झाली.  
अ) प्रकाशन क्षेत्र ब) माहिती तंत्रज्ञानामध्ये झालेली प्रगती  
क) दोन्ही अ व ब ड) यापैकी नाही
  ६. .... यांनी लासवेलच्या संप्रेषण प्रारूप मध्ये संदेशाचा परिणाम हि संकल्पना समाविष्ट केली आहे.  
अ) लासवेल ब) हरोल्ड बुको  
क) डी गीक ड) जॉर्ज बर्नर
  ७. शॅनॉन व विवर यांचे संप्रेषण प्रारूप हे अधिक ..... आहे.  
अ) ग्राफिकल ब) सार्वजनिक  
क) वैयक्तिक ड) यापैकी नाही
  ८. संदेश ..... भाषेमध्ये असतो.  
अ) सांकेतिक ब) नैसर्गिक  
क) यांत्रिक ड) यापैकी नाही
  ९. माहिती समाजामध्ये ..... तंत्रज्ञान आवश्यक आहेत.  
अ) उपग्रह ब) टेलिफोन  
क) ब्रॉडकास्टिंग मीडिया ड) वरील सर्व
  १०. भारतीय कॉपीराइट कायदानुसार कला सादर करण्यासंबंधी कालावधी २५ वर्षांवरून ..... करण्यात आला.  
अ) ६० ब) ४०  
क) ५० ड) ३०

- प्र.२ थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही २) (३०)
१. माहितीचा उपयोग या बदल सविस्तर माहिती लिहा.
  २. माहिती व्यवस्थापन आणि ज्ञान व्यवस्थापन या बदल फरक लिहा.
  ३. विपो बदल सविस्तर माहिती लिहा.
- प्र.३ सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणतेही २) (४०)
१. शॅनॉन आणि विवर यांच्या संप्रेषण प्रारूप बदल सविस्तर माहिती लिहा.
  २. माहिती समाज या बदल सविस्तर माहिती लिहा.
  ३. भारतामधील कॉपीराइट कायद्याबद्दल माहिती लिहा.
- प्र.४ टिपा लिहा (कोणत्याही २) (२०)
१. माहिती संप्रेषण
  २. माहिती एक विक्रय वस्तू
  ३. ग्रंथपाल एक व्यवसाय

### English Translation

### **Information Communication & Society (ML31-113)**

- Q. 1 Choose the correct option** (10)
1. The ethics have reminded the professionals of -----
    - a) role
    - b) responsibility
    - c) time
    - d) all of the above
  2. American Library association was established in -----
    - a) 1876
    - b) 1976
    - c) 1870
    - d) 1865
  3. The evaluation of information depends on -----
    - a) cost
    - b) use
    - c) impact
    - d) all of the above
  4. Information economics is a branch of -----
    - a) macro economics
    - b) micro economics
    - c) economics
    - d) none of the above
  5. In the 20th century there was a sea change in the field of -----
    - a) publication
    - b) developments in the field of information technology
    - c) both a and b
    - d) none of the above
  6. Who added the concept of impact of message in the model of Lasswell communication ?
    - a) Lasswell Harold
    - b) Brije
    - c) D Greek
    - d) George
  7. The communication model by Shannon and Weaver is more -----
    - a) graphical
    - b) pubic
    - c) personal
    - d) none of the above
  8. Message is in the ----- language
    - a) natural
    - b) signal form
    - c) technical
    - d) none of the above

9. Technology is essential in ----- information society
  - a) satellite
  - b) satellite telephone
  - c) broadcasting
  - d) all of the above
10. As per the Indian copyright Act o present an Act from the period has increased from 25 years to -----
  - a) 60
  - b) 40
  - c) 50
  - d) 30

**Q. 2 Answer the following in short (Any 2) (30)**

1. Write in detail about the use of information .
2. Difference between information management and knowledge management.
3. Explain WIPO.

**Q. 3 Answer the following in detail (Any 2) (40)**

1. Explain in brief Shannon and Weaver model of communication
2. Write in detail about information society
3. Write in detail about Indian copyright laws

**Q. 4 Write Short notes (Any 2) (20)**

1. Information communication
2. Information as a commodity
3. Librarianship as profession